

KARAVLA POIMENOVANA PO NARODNEM HEROJU

Odslej bo nosila ime Rada Pehačka

Ob dnevu občinskih enot JLA – 15. avgusta je bila svečana prireditev tudi pri karavli BEKO pri Kozini. Na ta dan so jo poimenovali po narodnem heroju, general-polkovniku RADU PEHAČKU.

Lep sončen dan in pogled s hriba, kjer se je raztezala nova, svetla karavla, na prelepo Primorsko, je vzbudil v človeku občutek ponosa in želje hkrati, da bi ta čas še dolgo trajal.

Osrednja slovesnost se je začela ob 11. uri. Po predaji raporta, pozdravnem govoru in govoru komandirja karavle so odkrili spominsko ploščo z novim imenom karavle. Sledilo je polaganje cvetja pohodnikov-graničarjev in družine RADA PEHAČKA. Spregovorili so o dnevu graničarjev, o liku narodnega heroja Rada Pehačka, o njegovem izjemno pomembnem delu pri organizaciji Osvobodilne fronte. Opravil je odgovorne dolžnosti v vojni in povojnem času. Posebej ganljivo je orisal lik Rada Pehačka predstavnik Ilirske Bistrice, ki je dejal, da se je kljub velikim in odgovornim nalogam in visokemu položaju rad vračal v svoj rojstni kraj in vedno našel čas za ljudi in se pogovarjal z njimi. Bil je vsem dostopen in človeški, zato so ga imeli vsi radi.

Posebej pa je treba povedati o kvaliteti kulturnega programa, ki so ga izvajali skupaj z graničarji kulturni delavci krajevne skupnosti Kozina in pevski zbor iz Ilirske Bistrice.

Občasna glasbena spremljava iz pesmi »Za vsako dobro reč...« in pesmi »Če večnost ima ime, je ime večnosti Titovo ime...« je še poglobljala vsebino izrečenih besed o ljubezni do domovine, padlih žrtvih in Tita. Besede pionirjev in graničarjev so donele: »Računajte na nas, kri ni voda. Nadaljevali bomo pot revolucije, prepogajeno s krvjo žrtve. Naša bodočnost je v naših rokah. Branili bomo našo mejo...«

Po končanem programu so graničarji s ponosom pokazali svojo novozgrajeno sodobno karavlo in udeležence proslave prijazno povabili na skupno kosilo. Vojaške posode golaža in pasulja so se praznile pred vrsto čakajočih, pomešanih z vojniki-graničarji.

Dan je bil resnično bogato doživet. Morda bo tudi naslednji dan v dnevnem časopisu več optimističnih novic? Ali pa jih bomo vsaj prebrali z večjim optimizmom.

MARA VRHOVEC

Deset dni letovanja na Čehoslovaškem

Med mestoma Ljubljano in Bratislavo se že dolgo prepletajo prijateljske vezi. Letos sta se mesti dogovorili, da si bosta na letovanju izmenjali skupino otrok: njihovi otroci naj bi preživeli deset dni na morju v Pacugu, naši pa deset dni v Račkovi dolini v Zahodnih Tratah. Za Ljubljano je to dolžnost sprejela Zveza prijateljev mladine Ljubljana Vič-Rudnik. Kot goste Bratislave je izbrala učence osnovne šole Franc Leskošek-Luka.

Na pot smo se odpravili 21. julija izpred občinske stavbe na Viču. Okoli treje ure popoldne smo prispeli do avstrijsko-čehoslovaške meje, kjer so nas že čakali tovarši iz Bratislave. Po kratkem postanku in okrepčilu smo se z avtobusom naših gostiteljev odpravili proti svojemu cilju – domu v Račkovi dolini v Zahodnih Tratah. Spremljal nas je Stanislav Suja, ki nam je olajšal prve stike v okolju, ki je bilo za nas tedaj še neznano in tuje.

Deset nepozabnih dni smo preživeli v lepo urejenem domu, ki ga obdajajo širni travniki in gozdovi. Tu bratovski otroci preživljajo svoje dneve šole v naravi. Dneve smo preživljali skupaj z gojenci prehodnega doma iz Bratislave. Ob lepem vremenu smo hodili na sprehode. Obiskali smo dve uri hoda oddaljeno ovčjo planšarjo, zmogli šesturni pohod v Žiarsko dolino, zadnji dan pa je skupina navdušencev osvojila tudi 2137 m visoki Hrubý vrh na meji s Poljsko.

Imeli smo tudi več izletov z avtobusi. Ogledali smo si podzemno jamo Demanovsko jaskino Slobody, ki je eno

najstarejših človekovih bivališč v Evropi in znani smučarski center Jasna. Nepozaben je bil izlet v Visoke Tatire. Pešali smo tri ure, se ustavili na simboličnem pokopališču, posvečenem ponesrečenim planincem v Visokih Tratah, in prispeli do Popradkega jezera, ki je drugo največje jezero v Tatranskem narodnem parku. Ob povratku smo si ogledali znan turistični kraj Štrbske pleso, Stari Smokovec in se z zobato železnico popeljali do razgledne točke, kjer se nam je odprl pogled na verigo vrhov Visokih Tater z najvišjim vrhom Gerlachovski štít.

V času, ki nam je preostal, smo pripravljali časopis, uredili plakati, na katerem smo predstavili naše glavno mesto, pripravili program ob tabornem ognju, zbirali slovaške izreke za slovarček, si zapisovali značilne recepte slovaške kuhinje, ki nam je bila zelo všeč.

Zadnja dva dneva smo preživeli v Bratislavi in si ogledali njene znamenitosti. Obiskali smo eno izmed osnovnih šol, kjer so nam podarili veliko šolskih potrebščin.

V desetih dneh našega letovanja smo bolje spoznali slovaško deželo, njen jezik, značilnosti in kulturo. Navezali smo veliko prijateljskih stikov. V naše spomine na letovanje v Račkovi dolini pa se bo vedno mešala tudi misel na tovarša Suja, ki nam je s toliko simpatije in občutka predstavil del svoje dežele.

Učenci in učiteljci OŠ Franc Leskošek-Luka, Ljubljana

Nepremagljiva ekipa vrvašev, ki nastopa tudi za obrtno združenje Ljubljana Vič-Rudnik

VRVAŠI NEPREMAGLJIVI

Najboljši med Ljubljančani

Ker so športniki in športnice Obrtnega združenja Ljubljana Vič-Rudnik vajeni dobrih uspehov na športnih igrah ob celjskem mednarodnem obnem sejanu, so bili letos kar nekoliko razočarani nad petim mestom v skupni uvrstitvi. Ta slaba volja pa ni potrebna, saj so bili peti med 48 obrtnih združenj iz Slovenije in najboljši med obrtnimi združenji iz Ljubljane. Če pa ne bi imeli nogo-metali smole pri iskanju igrišč, bi prav gotovo spet odnesli iz Celja enega od pokalov v skupni uvrstitvi.

Po posameznih panogah so se viški obrtniki in njihovi delavci takole uvrstili: keglanje moški 5., ženske 18.

mesto. Streljanje moški 10., med posamezniki Andrej Zakrajšek 7., Jurij Kramar pa 15. mesto. Mali nogomet 27. mesto. Teniš 12., balinanje pa 8. mesto. Spet so blesteli Vičani pri vlečenju vrvi. Ženske so se uvrstile na četrto mesto med osmimi ekipami, moški pa so premagali deset nasprotnih ekip in ponovno zasedli prvo mesto. V tej zmagovalni ekipi so bili Slavko Čebulj, Franc Vodopivec, Fran Bernard, Marjan Plut, Miro Zupančič, Iván Marolt in Alojz Krmavnar. Vrvšaši so zmagali že (najmanj) trikrat zaporedoma in si želijo, da bi se našla v Sloveniji ekipa, ki bi bila spretnejša od njih.

-sj-

slavi so nagajenci, gostje še dolgo ostali na klepetu in se pogovarjali kaj bi morali še narediti, da bi se varnost v cestnem prometu povečala, da bi se tovarštvo in prometna kultura zopet masovno pojavila na naših cestah.

STANE ŽEROVNIK

SPV in ZŠAM Dolomiti

V poslovni stavbi Sap Ljubljana sta občinska sveta za preventivo in vzgojo občine Ljubljana Vič-Rudnik in občine Ljubljana Moste-Polje podelila vzornim voznikom plakete in značke SPV. ZŠAM Dolomiti in ZŠAM Sap Ljubljana pa zvestim in delovnim članom društvena priznanja. Tej proslavi ob dnevu slovenskih šoferjev in avtomobilov se je pridružila tudi naša občinska zveza za tehnično kulturo ter podelila 6 pismenih priznanj ob 40 letnici Ljudske tehnike Jugoslavije. Uvodno besedo pred podelitvijo priznanj je imel Stane Žerovnik član SPV in predsednik ZŠAM Dolomiti. Orisal je prehojeno pot šoferjev in avtomobilov od 1922 leta dalje, njihovo vlogo v Dravski banovini, v času NOB, pri gradnji porušene domovine, vzgoji, preventivi in cestnem prometu, rekreaciji, družabnem življenju, delegatskem sistemu, humanizaciji dela in mednarodnem sodelovanju. Omenil je prizadevanja občinskega SPV Ljubljana Vič-Rudnik za večjo varnost prometa med vsemi udeleženci, pešci, otroki, OZD in motoriziranimi udeleženci. Po končani pro-

Priznanje ob 40 letnici Ljudske tehnike Jugoslavije so prejeli:

Dušan Novak, Stane Žerovnik, Rudi Zaman, Irena Velkavrh, Franc Šebenik, Drago Černoš, Gabrijel Čepin in ZŠAM Dolomiti.

Plaketo vzornega voznika pa so prejeli: Jože Pogačnik, Lenart Plestenjak, Zlata Peršin, Anton Obšetar, Lojze Mikij, Anton Kozomernik, Alojz Koprivec, Branko Čamerik, Jernej Škalje, Franc Sever, Bojan Roje, Jože Rihtar in Franc Puštnik.

Bronasto značko SPV pa so prejeli: Alojz Drasler, Anton Kavčič, Drago Janičar. Plaketo tovarštva druge stopnje pa je prejel Janez Leskovac.

KAJ ČAKA LETOS GODRNJAVCE NA RAKITNI

Da bo imel zaupanje v poštenost

V naši občini imamo precej društev in med njimi je tudi Polharsko društvo »Krim«. Ker se društvo prvič predstavlja v našem časniku, smo povabili k pogovoru prvega predsednika izvršnega odbora Viktorja Kirna in sedanjega predsednika Bojana Debeveca. To bo dovolj za uvod, sedaj pa predajamo besedo kar izdelovalcu najboljših in najlepših šklopov v Sloveniji Viktorju Kirnu.

»1978. leta nas je enajst zagnanih polharjev prišlo na idejo, da bi ustanovili na Rakitni polharsko društvo. Februarja 1979. leta smo že imeli ustanovni občni zbor in društvo smo poimenovali »Krim«. Zakaj smo ga ustanovili? Hoteli smo ohraniti in nadaljevati tradicije slovenske polharje. Takoj smo pričeli zbirati zanimive stare predmete in samo jaz jih imam okrog 180. Podaril sem jih društvu. Če je bil to prvi namen društva, je drugi vključitev članov društva v prizadevanje za varovanje okolja. Dogovorili smo se tudi, da bomo zgradili dom, v katerem se bodo zbirali polharji in ga bomo dajali v uporabo tudi SLO, CZ in podjetjem. Da so bili naši cilji stvarni, se je kmalu pokazalo v tem, da smo bili dobro sprejeti med prebivalci podkriških vasi in tudi na Vrhniki, Borovnici, Ljubljani, Vnanjih in Notranjih Goricah, Igu, Grosuplju, Brezovici, Preserjih. Že 1981. leta smo odprli dom, ki nam dobro služi še sedaj.«

Polharji ste znani pevci ljudskih pesmi.

»Po vseh starih pismenih materialih so bili polharji veseli, družabni ljudje. To prakso nadaljujemo, saj se da z dobro voljo, s pesmijo na ustih, narediti veliko več, kot če bi bili čemerni.«

Člani društva so menda lahko samo tisti, ki znajo igrati vsaj na eno glasbilo?

»To ni uradni pogoj za sprejem med člane. Smo pa veseli, če novinec zna peti ali celo igrati. Novi član našega društva pa mora narediti najmanj tri valilnice za ptice, ki jih razobe-simo širom po krimskih gozdovih. Vanje se največkrat naselijo naši ljubljenci, naši kosmatinci, naši sivi glodalci, naši revčki, ki jih tako-le tudi včasih, ne včasih, stalno jih lovimo in jih mogoče tudi majhno na nepošten način... Zelo dosti damo na to, da tako posodobimo školpe (pasti), da mladici uidejo, pobegnejo, starci pa ne morejo odnesti svoje kože iz pasti.«

Torej redčite polhe?

»Polharji ne bomo nikdar uničili polha. UNIČILI GA BODO SEKIRE, ŽAGE, GOZDNE CESTE, ŽLED in vse kar je v zvezi s tem.«

Na občnem zboru ste sprejeli program prireditev, ki jih bo letos pripravilo polharsko društvo »Krim« in so namenjene vsem, ki radi zahajajo na obsežni rakitniški svet.

»Nekateri se jezijo, ker je Lovska zveza Slovenije sprejela zakon, ki dovoljuje loviti polha šele po 26. septembru. Ta srd ni utemeljen, saj je za godrnjavca pomembno le to, koliko bukovega, hrastovega in gabrovega žira ter lešnikov mu nudi narava in kdaj pada prva slana.

Viktor Kirn.

»Mislim, da se ni bati konkurence med polharji in lovci. Prostora za polhanje je dovolj. Če prideš v gozdu do luknje, v kateri je nastavljena »škrinjca« ali »šklop« in je v njej polh, ga vzameš ven, daš zraven, da bo lastnik, ko bo prišel, imel dva in bo imel zaupanje v poštenost,« je opisal polharski značaj Bojan Debevec.

»Vsako leto pripravimo štiri večje prireditve. Prva je občni zbor z družabnim srečanjem. Druga, Polharski piknik, tretja Polharska noč in kot zadnja Zaključek polharske sezone, ki bo letos 11. oktobra. Vsaka ima svoj vsebinski čar in vse so bile dosedaj dobro obiskane,« je nanašal glavne prireditvene aktivnosti predsednik izvršnega odbora Bojan Debevec.

Zakaj ima društvo kar 134 članov in članic? »V društvu je »lušno«. Ni zadržanosti, saj ne more nihče pridobiti nobene koristi. Nas družijo zabava, petje, sproščen pogovor in enkratno vzušje v domu in njegovi okolici. Predvsem pa cilji, o katerih je spregovoril Viktor.«

Kako ste povezani s krajem in njegovimi društvi?

»Sodelujemo na vseh razstavah ob krajevnih praznikih Rakitne in Podpeči ter na lovskih in drugih prireditvah. Z lovsko družino »Rakitna« smo razčistili vse nejasnosti okrog polharje in zato smo iskreni prijatelji in sodelavci.«

Tako kot Viktor Kirn imajo tudi drugi člani bogate zbirke lovskih naprav, poljših sovražnikov in drugih zanimivih stvari. Posebno stare ima Anton Debevec, ki pa ni le ljubitelj in etnolog, ampak tudi izvrsten harmonikar in muzikant pristnih ljudskih viž.

STANE JESENOVEC

90 let Kaminove mame

Sedela je v senci pod staro jablo in nekje za bližnji-mi hišami so klopotali traktorji. Bilo je sončno sobotno popoldne in v njenem kotu, med nagnetenimi hišami Ljubogone, je bilo kot v pozabljenem svetu, kamor le redko prodre nevsedni hrust civilizacije.

Njenih domačih tega popoldneva ni bilo na spregled, le brhka vnujka se je za hipec pojavila nekje pred hišo, potem pa kot duh spet izginila v njej.

»O, prav nič ne bom povedala za časopis, jaz nisem za kaj takega,« je Kaminova mama, s pravim imenom Marjana Kozjek, zamahnila z roko, še preden sem obstal s svojim vozilcem pred njenimi nogami. »Vem, ljudje se te »naštimali«, da prideš sem gor, ker prav te dni praznujem devetdeset let, potem se mi bode pa smejali.« V zadregi se je rahlo presedla na stolu, kakor bi ji bilo nerodno ob nepričakovane srečanju, potem ko je videla, da nimam s sabo nobene novinarske šare, ampak le drobno beležko, pa je zavzdihnila: »Le kaj naj ti povem? Stara sem in vse življenje sem rada delala. Nikoli se nisem »štelal«, tako kot se »štejejo« danes. Ej, včasih je bila trda, fant, ni bilo denarja tako kot danes. Morali smo delati na polju, če smo hoteli preživeti.«

Kaminova mama je skusila v življenju marsikaj bridkega. Doma je bilo pet otrok in bilo je treba pridelati kruha zanje. Dva sta umrla, ko sta bila še majhna. S trpkostjo se spominja tistih časov. A sta se z možem le nekako pregrizla. Delo jima je pomagalo skozi najhujše stiske.

»O, še zdaj delam, kolikor le morem,« je potem zavzdihnila Marjana Kozjek. »Včeraj na primer sem krompir pobirala, da čeprav sem si lani zlomila nogo. Ne morem čisto brez dela. Če ena sama ura je dolga kot večnost, če sediš tjavdan, če delaš, pa kar hitro mine. Rada bi šla še v laz, a tega ne zmorem več. Brez me let je pretežko. Zdaj

grem tja gor, le še, če me peljejo.« Oči so se ji rahlo zaiskrile, kot bi se ji utnil spomin na nekdanje čase in za hipec se je zazrla nekam čez hiše, kjer so votlo ropotali traktorji. Hotela je povedati še, da je vendarle srečna, a ji beseda ni hotela z jezika. In da ji tudi njen visoki življenjski jubilej ni skalil njene sreče.

»Naneslo je, da imam rojstni dan na isti dan kot god,« se je srečno nasmehnila. »Tudi sin Bernard je te dni srečal Abrahama, pa smo za oba »naštimali« nekaj gori v Žazarju. Bilo je kar lepo. Kako bo v prihodnosti, pa raje ne razmišljam. Kar mi bo prinesla usoda, mi bo pač prinesla, morala se bom tako kot vsi sprizniti s tem.«

BRANKO VRHOVEC

Simona in Mateja Kozjek iz Polhovega Gradca sta verjetno rekorderki v najdbi največjega gobana v tej gobarski sezoni. Junak na sliki je tehtal 3.15 kg, imel 44 cm premer klobuka in obseg beta 48 cm.